

Sporen van horen zeggen: een 3de interview over *den tram...*

De interviewers waren Kaat Van den Bossche, Eleonore Jacobs en Zico Roothoof.

Ze zaten tijdens het schooljaar 2013-2014 in klas 5LAWI op het Sint-Jozefscollege in Aarschot.

Zij maakten dit werkje in 2014 bij de module 'Sporen van horen zeggen'.

Zij ondervroegen hier Maria Van Winckel

Wat is uw naam? (herhaalt nogmaals en nog een derde keer)

Maria Van Winckel

Zouden wij uw geboortedatum mogen weten?

Ja, den tiende mei 1922 (twijfelt)

En hebt u in Aarschot gewoond?

Ja, mijn heel leven al.

Ok, en der was vroeger ne witte en ne zwarte tram, kunt u misschien iets daar over zeggen, wat het verschil was tussen die twee?

Dieje is, dieje begon in Aarschot aan de statie en dieje reed zo over den Demer en zo kwam dieje dattem aan Zotte Lowieke, wete gelle, hebde gelle daar van uw leven van hore van klappe?

Ja, ja mijn oma heeft daar al van verteld.

Da is de..., van de Carmé ook nie?

Nee.

Aan de kerkhofstraat daar door en zo naar... naar Rillaar.

Hebt u zelf in de tram gezeten in Aarschot? (wordt nog 3 maal herhaalt en vanaf toen heeft Zico alle vragen 'vertaald')

Ik versta u nie...

Hebt u dikwijls op de tram gezeten in Aarschot?

Ja...

En wat ging u dan doen, ging u naar de winkel, of,... of ging u ergens hene? Weet u da nog?

Ja naar tielt.

En voor naar de winkel te gaan of om mensen te bezoeken?

Nee, van naar de winkel gaan was geen sprake van.

En weet u nog hoe oud u toen was, toen u voor den eerste keer den tram nam?

Da moet wel een jaar of zeven, acht zijn.

Ging u met uw moeder of zuster of broer of zo?

Die reden ook mee, ja.

Ja?

Ja, en zo toen veel naar Tielt me da we daar familie wone hadde.

Ah, ja, euhm, en was da plezant op den tram?

Ja da was heel plezant, ja, zo na Scherpenheuvel me den tram en zo van alles.

Ja, en klapten de mense me mekandere, of was da meer elk voor zen eigen?

NEEN, de mense waren ondereen (heel overtuigd), als daar ene mens op zat, dieje kwamp daar op en dieje begon gaan te klappe.

Ah zo, kon ge zitten op den tram? (wordt nogmaals herhaald)

Ja...

En was da altij zo, of kon de wel is zijn da ge moest recht staan, da der geen plaats nie meer was?

Ja, da heb ik toch nie gewete. Ma ze hebbe der erfserieke (we weten niet wat hiermee bedoeld wordt) van gemaakt. Den trein diejen heeft gedaan, want dan is den tram is in den, is in den..., want we gaan me den tram.

Ok, en zaten de mannen apart van de vrouwen, of zaten die allemaal ondereen?

Allemaal ondereen, waar we ginge zitte, daar zate ze.

Ja, en was er ne conducteur op den tram?

Voor zover da'k weet nie.

Euhm, kon ge een kaartje kope op den tram, vo da ge daar mee mocht rond rijde?

Ja, een briefke dattem zelf schreef, zo he.

Ah ja, euhm, was da duur in diejen tijd of was da normaal van prijs?

Het was goe, ja.

En euhm, op de bus vandaag, nu euhm wordt soms wel is zwartgereden, da ge nie betaalt, was da ook vroeger?

Ja, ja (heel enthousiast) da durfden ze ook, zonder te betale, die da konde die dede da.

En werden die gepakt of zo, of liete ze die doen?

Ja, ja, da wetek nie, da kan ik nie zegge wa ze daar mee dede.

U hebt altij betaald dan?

Ja. (lacht)

Had diejen tram zen ure, da dieje pakt om tien ure hier vertrok en om elf ure en zo?

Ja, ja dieje had ure.

Ah zo, euhm, kwam dieje soms te laat?

Ja, van tijd enige minute zo...

Ma nooit nie echt...

Neeje, ja als der iet gebeurde dan was 'em te laat.

En ware der stakinge? Zo gelijkes nu bij de bus da ze zo... (onderbreekt om extra nadruk te leggen dat die NOOIT gebeurde).

NEE, nooit van gehoord van stakingen, nee!

En wa als ge den tram gemist had, wa deed ge dan?

Wachten op den anderen of te voet gaan he.

Ok, werd dieje voor korte of voor lange afstande gebruikt?

Da waren allemaal korte afstande he, want die van die naar, naar... Geel ree, dieje stopte in... in Geel stopte dieje ma in Westerlo moeste altij changereren. Daar was de changée, daar moeste verandere van tram.

Ja, ja, euhm, ging da snel of ging da traag me den tram?

Ja, nie gelijkes ze nu rijden he, nee ,nee da ging veel, veel trager he.

En was da spectaculair als ge dieje zag, was da ik-weet-nie-hoe groot of schoon?

NEE, NEE, die mensen deden gewoon.

Ja, ja, euhmmm, weet u nog hoe da die door het stad reed hier?

Ja, ja langs de kerkhofstraat, en zo naar de Molenberg.

Ok, en euhm, op een gegeven moment is den tram afgeschaft geweest. Vond u da spijtig da ge den tram nie meer kon pakke, of...?

Ja spijtig... (weet het niet goed, twijfelt) Ja bussen waren rapper he.

En vanaf toen da die afgeschaft is, hebt ge de bus gepakt dan?

Ja me de bus he.

Ja, en euhm, kende u veel persone die op den tram zate, als ge dan opstapte, da ge dan zei van dieje ken ik en dieje ken ik?

Ja, ja, bena al de mense die daar dan ook moeste zijn he, zoals op den tour van Scherpenheuvel he.

En, was er geweld of, of was er ambras of zo op den tram soms?

NEE, nie veel van gewete.

Ah, euhm, werde der... had den tram soms een accident of zo, me een paard of me ne fiets of zo?

VEEL, VEEL minder accidenten als nu he, ja, ik kan me nie voorstelle da'k ooit een accident met den tram gezien heb.

Ah, zo, huhu, euhm, en als er dan iets gebeurde me den tram, da dieje ergens tege gerede was of zo, kwam da dan in de krant of zo?

Ja, ja in de gemeente zo, werd da rond verteld en daarmee gedaan.

Was da soms lastig den tram want dieje reed op hulle (steenkool) en dan was eer misschien veel rook?

Ja, veel rook was er!

Ja en als de mense hunne was buite hangden...

JAA dan ware ze kwaad he!! (heel enthousiast) als ze daar vlokke op kreghe he! Dan ware der veel da gene was hingede he, da ze da nie dede hunne was te hange als den tram hie gerede had.

Ja, en hebt u daar last van gehad?

Neen, want wij woonden daar nie waar den tram kwam.

Ah zo, euhm, den tram ging nie zo rap he, en euhm, als dieje ne berg op moest, da hebbe we geleze ergens, da dieje soms achteruit moest bolle, hebt u da zelf al meegemaakt of hebt u da zelf ook gezien? (en wordt nog eens herhaald)

JA, JA, JA, da dieje soms achteruit moest euhm da dieje achteruit moest gaan en dan terug een beke in vites zetten om verder te gaan he. (lacht)

En was da dikwijls?

Ja, nee da was nie dikwijls, der was nie dikwijls ne berg of alst slecht weer was of zo.

En was er in elk tramstation een café?

(Denkt na) ... Ja der ware er toch veel zenne, ja.

Huhu, en euhm, hebt u misschien nog iets da ge meegemaakt hebt of zo da wel plezant was of zo of voor te lachen? Weet u daar nog iets van?

Ja, euhm op den tram, da jong volk he da danste van tijd op den tram. (lacht)

Ah, leuk, das heel goe dan, dan hebbe wij al ons vrage gesteld aan u die wij wilde vrage aan u, en dan zijt gij heel vriendelijk bedankt.....